

IZHAJA VSAK DAN

Več ali manj iz praznikov ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Ponedeljek šteje, se prodaja po 3 n. v. (6 stot.) v mnogih nakupovalnih v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Pistoiji, Sestani, Nabrežini, Sv. Luciji, Toimnu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele šteje po 5 n. v. (10 stot.)

IZHAJA SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 milimetre. OČNE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. v. m. oglasne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 10 st. v. m. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka dodatna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj po 40 stot. Oglase sprejema Iseratni oddelček uprave "Edinosti". — Plačanje se izključno le upravi "Edinosti". Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva "Edinost" za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

Na leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na eno leto 48 K, na dve leta 96 K, na tri leta 144 K; na štiri leta 192 K, na pet let 240 K; na šest let 288 K; na sedem let 336 K; na osem let 384 K; na devet let 432 K; na deset let 480 K.

Na leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na eno leto 48 K, na dve leta 96 K, na tri leta 144 K; na štiri leta 192 K, na pet let 240 K; na šest let 288 K; na sedem let 336 K; na osem let 384 K; na devet let 432 K; na deset let 480 K.

Uredništvo: ofis Giorgio Galati 26 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik: narodni list "Edinost". - Nacionalna Tiskarna "Edinost" v Trstu, ulica Giorgio Galati št. 26. Pošta-trgovinski račun št. 841-652. TELEFON št. 11-12.

Grof Stürgkh o mednarodni politični situaciji.

Demobilizacija Avstrije in Rusije.

Onečassčena čast italijanske armade.

Evropska kriza popušča.

Grof Stürgkh o mednarodni politični situaciji.

DUNAJ 25. (Izv.) Ministrski predsednik grof Stürgkh je danes sprejel deputacijo nemških parlamentarcev iz Češkega, ki so ga prosili, naj radi gospodarskih kalamitet, katere povzroča permanentna mednarodna politična kriza, pojasni položaj in tako pomiri prebivalstvo. Grof Stürgkh je nato izjavil: *Prepričan sem, da se v najkrajšem času pokažejo očitna znamenja, da je na petost v mednarodnem političnem položaju poenostavila.*

DUNAJ 25. (Izv.) Izjavi grofa Stürgkha o mednarodnem političnem položaju pripisujejo v političnih in parlamentarnih krogih največji pomen in to tembolj, ker je jasno, da je podal izjavo sporazumno z zunanjim ministrom Berchtoldom. Govori se, da je pričakovati v najkrajšem času demobilizacije.

DUNAJ 25. (Izv.) Današnja izjava ministr. predsednika grofa Stürgkha o mednarodnem političnem položaju, je napravila v vseh političnih krogih najgloblje vtis, ki se je še poglobil, ko se je zvedelo, da je grof Stürgkh izrekel svoje znamenite besede neposredno po telefoničnem pogovoru, katerega je imel s zunanjim ministrom. Odlični podučeni parlamentarni krogi so dobili danes istočasno zvečer zahtevalo, da je avstrijsko-ruski sporazum dospel že tako daleč v razrešitvi, da pripravljata obe državi sporazumno in istočasno demobilizacijo, katere se izvrši že prej nego se misli in sicer že tekom prihodnjih sedmih dni.

Zvečer je dospela tudi iz Petrograda to informacija potvrdjujoča vest, da je namreč poklical k sebi vojnega ministra Suhomlinova, zunanjega ministra Sazonova, šefa generalnega štaba in vojaškega kvarirarja in dolgo konferiral z njimi glede vprašanja demobilizacije.

Glede avstrijsko-ruskega sporazuma se zatrjuje, da so rešene že vse sporne točke. Pogajanja se nadaljujejo le še radi vprašanja pripadnosti Djakovice, katere reklamira Rusija z vso odločnostjo za Srbijo, Avstrija pa za Albanijo. Zagotavlja se, da pride tudi v tej točki do skrajnjega sporazuma in da se pripravila popolno razvozlanje internacionalnih zapletitvejev.

DUNAJ 25. (Izv.) V diplomatskih krogih se presoja internacionalni politični položaj sledeče: Sporazum med Avstrijo in Rusijo še ni dosežen v vseh vprašanjih. Pogajanja se nadaljujejo zlasti radi Djakovice. Rusija bi pristala na to, da pripade Skader Albaniji, zato pa tem odločnejše zahteva, da mora dobiti Djakovicu Srbija. Če toza devno do četrtka še ne pride do sporazuma, se poslaništva remu na svoji četrtkovni seji sploh ne bo bavila z albanskim vprašanjem, ampak reševala le druge točke. Balkanske države se nazivale velevladstvom, da bodo zahtevale vsaj toliko vojne odškodnine, kolikor znaša dolg, s katerim so obremenjene novoosvojene pokrajine. Zatrjuje se, da sta Francija in Anglija odločno proti vsaki vojni odškodnini, ker se bojita, da bi bili njuni materialni interesi v skladu s finančnega propada Turčije ogroženi. Baje je tudi Nemčija proti preveliki vojni odškodnini.

Bolgarsko-rumunski konflikt. Izzivanje Rumunije.

BERLIN 25. (Izv.) "Nationalzeitung" poroča iz Odese: Tukašnji italijanski konzul potrjuje vest, da so Rumuni na nekem otočju postavili topove velikega kalibra in jih namerili naravnost na Silistrio. Rumuni hočejo s svojimi grožnjami in izzivanjem kotlikor mogoče hitro pospešiti ugodno rešitev rumunskih kompenzacijskih zahtev.

BUKAREŠT 25. (Izv.) Poslaniki velevladi so danes izročili svojim vladam rumunski odgovor na noto velevladi glede posredovanja. Rumunska vlada je istočasno izročila poslanikom velevladi spomenico, v kateri naznanja minimum svojih zahtev. Ministrski predsednik Majorescu je izjavil napram ruskemu poslaniku, da želi, da bi se potrebna konferenca v svrhu poravnave bolgarsko-rumunskega konflikta vršila v Petrogradu.

SOFIJA 25. (Izv.) Poluradna "B'garija" poroča: *Prebivalstvo ob rumunski meji je silno razburjeno radi nasilnega postopanja Rumunije in namerava prirediti ponovne protestne shode proti prepustitvi katerega obmejnega teritorija Rumunski. Vlada je že ukrenila vse potrebne korake, da prepreči eventualne ekscese. List izraža upanje, da bo bolgarski narod v kritičnem času ohranil treznost in se izogibal vseh nepremišljenih korakov.*

Boj za Skader.

BELGRAD 25. (Izv.) Bombardiranje Skadra se nadaljuje, sicer pa se vrše le manjši spopadi s turško posadko. Črnogorci in Srbi čakajo, da zgine poveljnik, na kar pričajo z odločilnimi operacijami. Voda je že prišla polagoma upadati. Srbski generalni štab meni, da pričue oblegovalna armada lahko takoj, kakor hitro dospe na lice mesta srbska oblegovalna artilerija, z generalnim naskokom na trdnjavo. V četrtek pride tudi nova srbska divizija, da ojači oblegovalno armado.

Begunci, katerim se je posrečilo pobegniti iz trdnjave, pripovedujejo, da je zmanjkalo v mestu vode in živeža in da se vrše skoro vsak dan spopadi med albanskimi in turškimi vojaki. — V soboto zjutraj so sredi mesta obesili pet Albancev, ki so izrazili svoje prepričanje, da bi bilo najbolje, če se mesto uda.

BERLIN 25. (Izv.) V tukašnjih diplomatskih krogih izražajo želje, da bi bilo najbolje, če bi se Črnogorcem ne posrečilo zasediti Skadra, ker bi padec Skadra pomenil nove težkoče za mednarodni politični položaj.

Dve novi srbski diviziji odpotovali v Tracijo.

BELGRAD 25. (Izv.) Na bojišče v Tracijo sta nenadoma odšli Bolgarom na pomoč dve novi srbski diviziji, o katerih predstoječem odhodu pred par dnevi še ni bilo v častniških krogih ničesar znano.

Prochazki postajajo tla v Prizrenu vroča.

DUNAJ 25. (Izv.) "Zeit" je izvedela iz zanesljivih virov, da so konzulu Prochazki v Prizrenu postala tla zelo vroča in da je radi tega že prošil za svojo premestitev. Najraje bi odšel v Pittsburg. Svojo prošnjo za premestitev je utemeljil s tem, da je že celih 6 let v Prizrenu. Vlada dosedaj še ni ničesar ukrenila na njegovo prošnjo.

Srbi zahtevajo vojno odškodnino.

DUNAJ 25. (Izv.) Iz Belgrada se poroča, da misli Srbija zahtevati 350 milijonov vojne odškodnine, kar bi nekako odgovarjalo delu turškega državnega dolga, ki bi odpadel na njo.

Anglija in avstrijska mornarica.

LONDON 25. (Izv.) "Daily Telegraph" izraža mnenje, da priobči Churchill prihodnji ponedeljek odloči, da pomnoži Anglija vsakokrat v primerem razmerju svoje sredozemsko brodogradnjo, čim si nabavi Avstrija tako novo vojno ladjo. Angleži pravijo, da mora biti njih sredozemsko brodogradnjo manj tako močno kakor mornarica Avstrije, ki je najhitrejša prijeteljica Nemčije.

Poljaki v slučaju evropske vojne.

DUNAJ 25. (Izv.) "Zeit" poroča iz Lvova: V Petrogradu se je vršila v politično-socialnem društvu debata o stališču Poljakov v slučaju evropske vojne. Poročevalec Brijačevičev se je obširno pečal s položajem Poljakov v Avstriji in Rusiji in povdarjal, da žive avstr. Poljaki v bolj razmerah, kot Poljaki v Rusiji. Izrazil je bojazn, da bi se Poljaki v slučaju avstrijsko-ruske vojne postavili odločno na stran Avstrije, ker bi se Rusija začetkom vojne čisto gotovo umaknila v notranjost. Govornik je

odločno odsvetoval Poljakom eventualno avstrofilsko stališče, ker je nedvomno, da bila končno Avstrija popolnoma porazena in bi morali potem Poljaki brdsko plačevati svoje simpatije za Avstrijo. Povdarjal pa je, da se mora zboljšati položaj Poljakov v Rusiji in opozarjal, da je tudi dr. Kramar v "Narodnih listih" odločno dvignil svoj glas proti preganjanju Poljakov od strani ruske vlade.

Čast italijanske armade v nevarnosti. Užaljena Italija.

RIM 25. (Izv.) Na današnji seji poslanke zbornice je poslanec Montú vložil na zunanjega ministra interpelacijo, v kateri izjavlja, da se je na nekem javnem avstrijskem shodu zabavljalo čez italijansko armado in grdilo italijanski narod. Zahteva odločno, da zunanji minister preišče zadevo in nato zahteva zadoščenje.

V imenu vlade je odgovoril na interpelacijo državni podtajnik v zunanjem ministrstvu, dr. Scalea, ki je izjavil, da je vlada v tej zadevi že polzvedovala, da pa se ni moglo dognati ničesar pozitivnega. Če se vest, da se je na dotičnem shodu v resnici b'atilo čast italijanske armade, potrdi, bo napravila italijanska vlada vse primerne korake na Dunaju, da dobi Italija zadoščenje in bosta rešena čast in ugled italijanske armade.

RIM 25. (Kor.) Poslanec Montú se je zadovoljil z odgovorom državnega podtajnika in izjavil, da je italijanska vlada v takih slučajih postopala napram svojim zaveznikom vedno skrajno koncilijantno in obrirno. Upa, da bo vlada ukrenila vse potrebno in zahtevala, da se za prihodnje slična zborovanja v Avstriji kratkoma zabranijo.

Avstrijski maršalski svet.

DUNAJ 25. (Izv.) Danes dopoldne se je vršila pod cesarjevim predsedstvom seja višje generalitete, t. z. maršalski svet. Navzoči so bili: Prestolonaslednik, nadvojvoda Friderik, vojni minister Krobatin, šef generalnega štaba Hötzenndorf, general Kloubčar, armadni nadzorniki Potiorek, Brudrmann, Frank, Schödlner in Bolfras. Seja je trajala do poldne.

Gosposka zbornica.

DUNAJ 25. (Kor.) Danes se je sestala gosposka zbornica. Podpredsednik knez Schöburg se je pri otvoritvi spominjal smrti nadvojvode Rafnerja in kardinala Nagja.

Dr. Unger in tovariši so vložili interpelacijo o poročstvu države, dežel in občin za predhodne svoje uradnikov.

Društveni zakon je bil izročen politični komisiji, zakon o kontroli državnega dolga po parlamentu pa proračunski komisiji. — Nato se je vršilo drugo čitanje zakonske osnove o avanziranju pisarniškega pomočnega osebja in dohodkih pisarniških oficijantov. Fin. min. Zaleski je izjavil, da je vada pripravljena storiti vse kar je v interesu pisarniškega pomočnega osebja in uprave. Zakon je bil v drugem in tretjem čitanju z malimi spremembami sprejet.

Prihodnja seja se vrši v četrtek.

Demisija grofa Zichyja. — Lukacs poklican na Dunaj.

BUDIMPEŠTA 25. (Izv.) Demisija ogrskega naučnega ministra grofa Zichyja je učinkovala danes na vladni tabor kakor bomba. Takoj ko je Lukacs zvedel o demisiji, je obiskal Zichyja in konferiral z njim celo uro. Po konferenci se je zvedelo, da je Lukacs poklican na Dunaj k cesarju v avdijenco. Zichy je izjavil vladni karjati o svoji demisiji sledeče: "Dokler naslavljam in nepobitno ne ovirje očitkov od strani opozicije, je izključeno vsako moje sodelovanje pri vladi. Opozicijski krogi kljub včerajšnji izjavi Lukacsa v parlamentu ne mislijo odnehati, ampak bodo zbrali še več gradiva, da popolnoma razkrinkajo koristolovca gospoda Lukacsa. Govori se, da pomeni Zichyjeva demisija skorajšnji padec Lukacsevega kabineta. Vplivni krogi žele, naj bi bil novi ministrski predsednik brambni minister Hazay.

Češko jezikovno vprašanje.

PRAGA 25. (Izv.) Med češkimi strankami se vrše pogajanja glede sklicanja konference vseh čeških deželnih poslancev, ki naj bi zavzela svoje stališče napram vladni jezikovni predlogi. Politični krogi sodijo zelo skeptično o možnosti pravih pogajanj.

Zopet strašno grozodejstvo na Dunaju.

DUNAJ 25. (Izv.) Danes opoldne se je dogodilo to zopet strahovito grozodejstvo. 32-letni ravnatelj karpat. ke industrijalne

družbe, Anglež Banting, ki je živel s svojo ženo v najboljšem razmerju, je izvršil umor in samomor. Igral je na borzi in veliko izgubil. Opoldne se je vrnil domov in podal takoj po obedu v svojo sobo. Ker se ni dolgo vrnil, je šla žena pogledat, kaj dela. Našla ga je v garderobi, oblečenega v površčnik, s klobukom na glavi in lovsko puško v roki. Žena se je silno vstrašila in zaklicala na pomoč. V tem trenutku pa je Banting obrnil puško in ustrelil svojo ženo v lice. — Puška je bila nabasana z lovskimi krogli, ki so nesrečni skoro popolnoma raznesle glavo. Nato si je Banting poglaval kroglo v usta, ki mu je do malega glavo odrgala. Prizor, ki se je nudi na lice mesta došli komisiji, je bil naravnost strašen.

Car odlikoval Poincareja.

PARIZ 25. (Kor.) Ruski poslanik Izvolski je danes izročil predsedniku Poincareju red Sv. Andreja in posebno pismo carja Nikolaja.

PARIZ 25. (Kor.) Pri izročitvi reda Sv. Andreja, je veleposlanik Izvolski odlikovanca nagovoril s posebnim govorom, na katerega je Poincare odgovoril, da je globoko ginen za nenavadno izkazano prijaznost od strani ruskega carja, ki je vnet zagovornik Francije, kar posebno dokazuje njegovo lastnoročno pismo. Tudi jaz, je nadaljeval predsednik, sem neomajen pristaš politike, ki veže že dolgo časa Francijo in Rusijo. Po izročitvi odlikovanja je Poincare povabil Izvolskega na dejeuner, katerega sta se udeležila tudi ministrski predsednik Briand in zunanji minister Jounart.

Francoska zbornica.

PARIZ 25. (Izv.) Zbornica je dovolila proračunski provizorij za mesec marec.

Grof Potocki organizira poljske revolucijonarne čete.

KIJEV 25. (Izv.) Snoci sta zasedli dve stotniji kozakov porostvo poljskega grofa Potockeja v Šepetavki. Policija je pri grofu Potockem izvršila hišno preiskavo, ker je obdolžen, da organizira poljske revolucijonarne čete.

Revolucija v Mehiki.

LONDON 25. (Izv.) Semkaj je došlo poročilo, da sta bila Madero in Suarez kratkoma ustreljena in da so vse vesti o političnem boju, pri katerem sta slučajno padla tudi Madero in Suarez, popolnoma izmišljene.

NEW-YORK 23. (Izv.) Ameriška vlada je izjavila, da toliko časa ne prizna nove mehiške vlade, dokler smrt Madera in Suareza ne bo popolnoma pojasnjena. Vojna uprava še vedno nadaljuje z mobilizacijo.

Vprašanje ital. vseučilišča in tržaški Slovenci.

Tako se glasi naslov članka, ki ga je priobčil zagrebški "Ohzor" o vprašanju, ki je vsled poznane glasovanja v proračunskem odseku zbornice poslancev stopilo v ospredje — aktualnosti. V posebno zadovoljstvo — ker v veliko korist za stvar samo — nam je dejstvo, da se izvajanja dopisnika zagrebškega lista gibljejo v isti smeri, da imajo isto tendenco in da vsebujejo isti memento na izvestne slovanske adrese, kakor je bilo to vse te dni v naših izvajanjih glede na vprašanje italijanske fakultete. Samo da je "Obzorov" članek nekatere važne momente še debelejšje podčrtal, nego smo jih mi.

Pred vsem je naglašal istotako resnično kakor neizmerno žalostno dejstvo, da se mora naš življenj v Primorju zanašati le na svojo moč, ker njegovi bližnji in daljnji slovanski bratje iz stotine razlogov nočejo umeti njegovega položaja, njegove bede in njegovih nad.

V našem narodu — članar meni hrvaškem — pozna je površno takolmenovano tržaško vprašanje. Ako nas ne bi že dogodki dnevnice politike mogli uveriti, morejo nas pa uveriti nedavno izdani Crispilevi spomini, kako zna italijanska vlada pritiskati na najviše faktorje na Dunaju in Berlinu na korist peščici Italijanov v teh pokrajinah. Kdor zasleduje pisanje italijanskih listov, mu mora biti jasno, za čem gre do naših Italijanov. In zato niti ne zahtevamo, naj se veruje samo nam, ko rotimo brate, naj nam pomorejo.

Posebno hvaležni smo avtorju na tej le apostrofi na adresu Dalmacije: "V Dalmaciji, kjer bi moralo vsako dete poznati tržaške javne razmere, je še vedno globoko ukoreninjeno uverjenje, da je Trst čisto italijansko mesto in da je naše

narodno gibanje le neke vrste šovenistična gesta ljudi, ki kar ne morejo mirovati v tujih hišah. (Saj poznamo mi celo nekega poznanejšega slovenskega intelektualca, stremečega celo po glasu slovenskega pisatelja, ki je nedavno ob neki priliki izrazil slično naziranje o — neopravičenosti boja tržaških Slovencev. Op. ured.)

Take ljudi je seveda težko ogreti za našo stvar, da si žive — Dalmatinci namreč — na historičnih tleh, kjer se je še nedavno temu odigravala slična borba tlačnega domačega življa proti tradicijam usiljenega tujca. Ali mi smo narod, ki rad pozablja in odpušča...

Če bodo naši poslanci na Dunaju izhajali s stališča, da so nam prebneje simpatije Italije, nego pa življenski interesi tržaških Slovencev, oziroma primorskih Hrvatov in Slovencev, izgubimo še eno važno bitko in prekasno pridemo do uverjenja, da nam Italija ne more biti prijateljica, dokler nas more slabit in odtiskati s pozicij, ki jih ona potrebuje za se.

Res ni simpatično, ako se mora nastopiti proti kulturnim aspiracijam druge narodne manjšine, ki jo bilje led z iste strani kakor nas. Toda našim poslancem bi moralo lebdeti pred očmi vprašanje: za kako ceno naj bomo velikodušni napram svojim nasprotnikom?

Članek svetuje zato poslancem, naj še enkrat dobro prouče to vprašanje, predno pride pred plenum poslanske zbornice! V parlamentarni borbi radi rešitve italijanskega vseučilišnega vprašanja se ne smemo kazati slabše in sramežljive. Že zato ne, da ne postanemo smešni pred očmi Italijanov. Potem pa stavlja važno vprašanje: koliko stanam pomagla kulturna Italija in ta kulturni svet sploh v ustavni borbi, ki jo vodi Hrvatska v dobi tega "modernega" parlamentarizma? Odgovor mora biti vsakomur na dani.

Italijani sami so krivi, da se je to vprašanje, ki naj bi bilo le kulturno, pretvorilo v politično, ki se ne sme reševati brez nas, kamoli proti nam! Naša delegacija bi se morala uveriti: 1. da slovenski življ v Trstu ni usiljenec, ampak samonikla grana jugoslovanskega plemena, ki mora tu uživati vse pravice domačinstva; 2. da je ta slovenski življ brutalno proganjan od Italijanov, ki zahtevajo od nas, naj se asimilujemo njim, ali da živimo tu kakor brezpravni tujinci; in 3. da bodo imeli Italijani pravico zahtevati od nas, da jim pomoremo do univerze, še le tedaj, ko bodo oni nas traktirali kakor svobodne ljudi, a ne kakor sužnje.

Zato se je od prvega začetka zahtevalo iz Trsta, da se ustvari junktim med reševanjem našega mizernejšega šolskega vprašanja in onim italijanskega vseučilišnega. Tu ni niti sledi kakšnega nasilja ali barbarstva, ampak je tu le zahteva pravične in praktične politike: do udes! Ako pa je omenjeni junktim nenaraven, pada sramota za to na naše Italijane, ki kriče v svet o našem barbarstvu, nam pa ne dajajo niti ljudskih šol, ko zahtevajo od nas vseučilišča, dočim drže naš narod v sponah tmine.

Z eno besedo: mi moramo izrabiti svojo moč, kjer smo močni, kjer moremo odločevati, ko moramo dan na dan občutiti trde, pa bilo tudi kulturne pesti Italijanov v teh pokrajinah, ki jih vihte nad našimi glavami.

Ako vzamejo naši politiki stvar s te strani, in ako bodo znali uveriti tudi severne brate, da se italijansko vseučiliščno vprašanje se slovanske strani mora gledati skozi naše naočnike, dobe gospoda latini v parlamentu odločen "ne", ki pase hitro spremeni v "da", čim dobimo tudi mi skorjico kruha, ko se hoče Italijanom servirati tortal!

***

Utegne se dozdevati komu, da ta izvajanja niso v soglasju z našimi včerajšnjimi v članku "Resen opomin", kjer smo trdili, da v sedanjem našem boju v teh pokrajinah gre le za, oziroma proti nemškimi ciljem ob Adriji. In vendar ni nikakega protislovja ampak popolno soglasje. Stvar je pač taka, da so Italijani le ljudje momenta, da se love za hipen efekt in da nikoli ne mislijo na daljne posledice. Da le dosežajo kak hipen vseh proti nam, pa se radujejo, čeprav pletejo s tem bič, ki more kasneje padati tudi po njihovih plečih. Od te strani riše Italijane "Obzorov" članek. Mi pa smo opozorili na svojstva Nemcev, ki so v vsem sistematični, ki gledajo v daljavo, ki imajo pred očmi svoje končne cilje in ki v dosegu teh ciljev tudi — ako se jim zdi to taktično korektno — odjenjujejo in se potajujejo, kakor se često nasproti Italijanom, faktično pa le izkoriščajo slepoto teh poslednjih za svoje velike cilje. Italijani se v sedanjem boju proti nam bore le za namišljene italijanske koristi, v resnici pa odpirajo s to borbo proti nam le poti velikemu germ. cilju, Italijani delajo le za hipne efemerne vspehe, Nemci pa določene velikem programu: najprej naj padejo Hrvatje in Slovenci, potem padejo že tudi Italijani! To je sinteza našega boja tu, ki naj bi jo umeli tudi naši bratje in ki naj bi ne bili tako slepi kakor so Italijani, namreč naj bi izpredvideli, da se svojim podpiranjem

italijanske borbe — pa bilo to tudi pod zastavo kulturnih aspiracij — v naše oslabiljenje odpirajo le poti najhujšemu in najnevarnejšemu skupnemu sovražniku. Če ne izpredvidijo tega, bi jim največji germanizator Bismarck — če bi bil še živ — gotovo poslal kak Adler-Orden!

Nemška nevarnost v Gorici.

V včerajšnji "Edinosti" smo se bavili z govorom koroškega državnega poslanca in delegatskega predsednika I. W. Doberniga in smo med drugimi tudi navedli sledeče besede, ki jih je imenovanec poudarjal prav posebno: "Naša naloga mora biti pred vsem, da napravimo most do goriškega nemštva, ki se razveseljuje razvoja v zadnjem času."

Bila bi pač v resnici velika naša pogreška, če bi si zatiskali oči, da ne bi videli stvari, ki se tako nemoteno razvijajo v naši sredi, nam in naši slovenski stvari v največjo škodo; taka politika pliča noja bi nas končno mogla in morala dovesti do pogube. Saj smo itak že vse predložili s pravcati brezskrbnostjo gledali, kako v Gorici raste od dneva do dneva nemška kolonija, kako si z vsemi možnimi pripomočki skuša utrditi svojo pozicijo, kako privablja čim dalje tem več pripadnikov nemške narodnosti na naša tla, kako si ustanavlja svoje kulturne in gospodarske institucije; sploh, — kako se nemštvo v Gorici širi in širi. In če Nemci sami z nekim ponosom poudarjajo, kako razveseljuje se razvoja njihova stvar v Gorici, če voditelj alpskih Nemcev, Dobernig, smatra goriško nemško postojanko za steber onega mosta, ki si ga hoče nemštvo zgraditi do naše Adrije: potem vendar verjemimo njemu, verjemimo Nemcem samim, da se je nemštvo v Gorici že utrdilo tako zelo, da ne pomenja za nas le prehodne začasne, tem več trajno, stalno nevarnost, proti kateri je treba napetivsenati se, ako hočemo, da se je obranimo.

Prodiralno delo Nemcev proti jugu je dobro premišljeno in se vzgaja strogo sistematično. Vse, kar spaja našo Gorico z nemštvom na severu, jim rabi v njihove namene, in če hočemo govoriti resnico, moramo reči, da jim je zlasti nova progla državne železnice rabila in jim šerabiza najboljše pospeševateljico njihovih nacionalnih teženj. Odkar je stekla karavanska železnica po naših slovenskih goriških tleh, odtedaj se je tudi začelo šopiriti nemštvo v Gorici, in odkar je načelnik goriškega državnega kolodvora, znani velenemski agitator Wieser, odtedaj je začelo izginjati v severovzhodnem in vzhodnem delu goriškega mesta in najbližje okolice slovensko obeležje, na njegovo mesto pa stopati nemško, tako, da danes čuješ tamkaj že več nemščine, nego slovenščine.

Pod Wieserjevim načelnikovanjem so začeli kar trumoma odpuščati iz železniške službe slovenske delavce, ki jih nadomešča Wieser z Nemci, ki si jih naroča iz Zgornje Koroške in Štajerske; slovenski železniški uslužbenci, kolikor jih je bilo, že niso mogli več prenašati najraznovrstnejših šikan in so bili uradno premeščeni drugam, ali pa so sami prosili premeštitev, da se izognejo večnim nevšečnostim; na njihovo mesto pa zopet Nemci. Če pojde tako dalje, kmalu ne bo pri državi železnici v Gorici niti enega Slovence več. Uradništvo nemško, uslužbenstvo skoraj vse nemško, delavstvo le še v najtežavnejših in najslabše plačanih panogah slovensko; take so razmere pri državi železnici v Gorici.

Zrasla je kar preko noči iz tal šulferanjska nemška šola, ki jo z obilnim otroškim materijalom zalaga nemško in socialdemokratsko železniško uslužbenstvo; poleg tega pa tudi še marsikateri nezaveden Slovenec, ki se na ta način hoče prikupiti gospodu načelniku in si zagotoviti njegovo naklonjenost. Prirejajo se nemške veselice, sklicujejo se nemški shodi, ustanavljajo se nemška društva; nemški "Schulverein" in "Südmark" imata tu cvetoči podružnici: nemštvo se razvija kakor črv v moki, živi, raste, cvete.

Kakih pomočkov se poslužujejo Nemci v svoje nacionalno-politične namene, kaže tudi sledeče dejstvo.

Uslužbenstvo državne železnice za vso goriško progro si je stanovilo v Gorici svoje konsumno zadrugo. Resnica je, da so z ustanovitvijo te zadruge, — ki vsled raznih poboljškov, ki jih uživa s strani železniške uprave, lahko uspešno konkurira s trgovstvom — goriški trgovci precej izgubili, kar tudi za goriške Slovence, za naše narodno gospodarstvo, pomeni gotovo izgubo; toda, kdo more odrekati železničarstvu pravico, da samo po svojem preudarku skrbi za zboljšanje svojega gmojnega položaja? Železničarstvo ima brezdvomno pravico do svoje konsumne zadruge in vsak pošten človek mu tudi privoščja koristi, ki jih prinaša ta zadruga. Toda, glejte, tudi to zadrugo so si prilastili Nemci v svoje nacionalno-politične in agitatorične namene!

Dasiravno je v zadrugi učlanjenih železničarjev ogromna večina slovenska — saj so člani v veliki meri železničarji s

proge, kamor še ni prodrl nemškonačionalni vpliv Wieserjev, — je vzlic temu ta zadruga — seveda po Wieserjevi komandi — popolnoma v rokah Wieserjevih kreator, popolnoma nemška. Nikjer ni najti niti najmanjšega znaka, da bi bil kak slovenski železničar član te zadruge ter odjemalec in tudi pošten plačnik. Edino kar je bilo slovenskega, sta bila dva slovenska uslužbenca, ki pa so ju pred kratkim tudi odpustili iz službe. Zakaj, vedo seveda samo nemški voditelji.

V zadrugi prodajalni se govori le nemški, tako, da je železničarstvo, ki niti nemški ne zna, prisiljeno celo po tolmaču občevati z uslužbenci. Tako se torej tudi tu, kjer gre v veliki večini za slovenski denar, za denar slovenskih železniških uslužbencev, propagira nemštvo!

Kakor se čuje, namerava nemško vodstvo te zadruge, ki gmojno dobro uspeva, predlagati na občnem zboru zadruge, ki se bo vršil 16. marca t. l., naj se čisti dobiček ne razdeli med članstvo, temveč porabi za zgradbo lastnega posloja. Kaj se namerava s tem, je pač jasno: S pomočjo denarja slovenskih železničarjev naj bi se zgradilo poslojstvo v katerem bi se potem nemoteno in najbi tudi brezplačno lahko šopirila "Schulverein" in "Südmark"!

Slovenski železničar naj bi torej s svojim lastnim denarjem kopal grob svoj narodnosti!

Upamo vsaj, da se ne zgodi to, da se slovensko članstvo te zadruge odločno upre tej nesramni nakani nemških nacionalcev in na občnem zboru dne 16. marca prav tako odločno nastopi za svoje pravice ter si — ker ima vendar ogromno veščino — izvoli v vodstvo zadruge svoje može, da tako vsaj tu zajezijo nemškonačionalni agitatorjem in hujšakem nadaljnje rovanje proti našemu rodu in jeziku!

Ob takih razmerah je pač res nujno potrebno, da posvečamo Slovenci mnogo, mnogo več pozornosti tihemu, vztrajnemu in žilavemu delovanju Nemcev na naših slovenskih goriških tleh, nego smo je posvečali doslej, kajti če pridemo prepozno, bo izguba in poguba naša! Zlasti pa naj bi se predramili iz svoje brezskrbnosti, s katero gledajo te razmere, Slovenci v Gorici! Saj so vendar oni prvi poklicani, da z najresnejšim delom vsaj varujejo in branijo svojo slovensko last, za katero so odgovorni narodu.

Torej, da ne bo prepozno!

Domače vesti.

Imenovanje. Tržaško višje sodišče je imenovalo orožniškega postajevodjo Tomaža Olivo za kancelista pri okrajnem sodišču v Sežani.

Promocija. G. Mario Krmpotić je promoviral na dunajskem vseučilišču dne 14. februarja t. l. za doktorja filozofije.

Sestava tržaške porotniške liste je dala "Piccolo" povod, da je napisal dolg članek o krivici, ki se je baje s sestavo te liste dogodila Italijanom in pa "največjemu italijanskemu mestu v državi".

Ne vemo, kako je mogoče, da je "Piccolo" tako natančno poučen o vseh dogodkih pri sestavi te liste, da ve natančno, da je po magistratu sestavljeni imenik vseboval okrog 2500 oseb, da je bilo le nekaj nad 25 odstotkov med njimi Slovencev, da je v tajni selji komisije, ki sestavlja letno porotniško listo, referent deželno sodni svet ik dr. Stegü predlagal letno listo, ki jo je z majhnimi popravami sprejela komisija, da je v tej odobreni letni listi 146 Slovencev med 216 imeni. Pa menda vendar niso imele ušes stene one sobe, kjer se je vršila ta tajna seja, ali pa je morda predsednik deželnega sodišča povabil tudi "Piccolovega" poročevalca k sebi, če že ni sedel med člani one komisije, ki sestoji iz predsednika deželnega sodišča, treh sodnikov, treh zaupnikov, zastopnika politične oblasti in zapiskarja?

Sicer pa, naj ima "Piccolo" svojo modrost, odkoder hoče, stvar je pač ta, da se strahovito jezi, da je bilo za bodočo porotno zasedanje iztrebanih — po njegovem — med 36 porotniki 25 Slovencev, češ, da tako sedaj ni mogoče sestaviti popolnoma italijanske porotne klopi — "Indigeno" pravi "Piccolo" — ker je v listi le 11 Italijanov in bi dvanaestji porotnik, seveda Slovenec, celo kar nenadoma lahko izjavil, da ne razume italijanski in bi se — o strah in groza — celo lahko zgodilo, da bi morali dobiti v italijanskem Trstu tolmača za italijanščino!

Letna porotniška lista bi po "Piccolo" morala biti sestavljena tako, da bi bilo, kakor jih je baje v imeniku, v njej samo 25 odstotkov Slovencev, ne pa 146 od 216. Največje zlo pa je baje to, da je od 164 porotnikov-Tržačanov 120 Slovencev in da so med njimi gostilničarji, peki itd.

"Piccolo" očita komisiji, ki je sestavljala letno listo, Italofobstvo, sovraštvo do Italijanov, da je eksotizirala tržaško poroto, ki ima za seboj neskaljeno italijansko tradicijo s slovensko večino, s kraškimi kmeti, katerim očita neinteligentnost, ter pravi, da tako v kratkem izpode še zadnje Italijane iz porotne dvorane in se izpremeni palača pra-

vica v palačo krivice proti italijanskemu značaju tržaškega mesta.

"Piccolo" hoče, da Trst ogorčeno protestira proti tej krivici, ki se mora odpraviti, in upa, da višje instance gotovo razveljavijo porotniško listo, v kateri da 25 Slovencev komandira 11 Italijanov in ljudskem sodstvu največjega italijanskega mesta v državi!

Hinavci grdi! Dva dal je tega, kar se je še sramoval justičnega škandala, ki se je prigodil tam doli, kjer so oprostili goljufe in tatvine, češ, ker je politika igrala v stvari svojo ulogo; tu pa vlačil sam politiko v isto stvar, tu pa hoče, da bi odločeval pri sestavi tržaške porotne liste italijanski značaj Trsta, naj bi se sprejemali v porotno listo Italijani le zato, da se ohrani Italijanska tradicija! Hinavec! V sedanji porotni listi da komandira 25 Slovencev 11 Italijanov! Ali smo mi kdaj zahtevali take komande? Nikdar! Toda "wie der Schelm selbst ist, so denkt er von anderen": "Piccolo" pač hoče, da bi Italijani komandirali — ne pa sodili tudi pri tržaški poroti. Torej ne za pravično, za pravilno sodbo, temveč za komandiranje gre "Piccolo" in tistim, ki trobijo skozem. Potemtakem se pač ni čuditi, da se mora ves pošteno misleči svet zgražati nad takimi "stranezzami" in "anomalijami", kakršne so se dogodile pred dnevi v Rovinju. "Piccolo" si pač enakih želi tudi pred tržaško poroto, toda povemo mu, da je čut pravičnosti in poštenosti, hvala bogu, še tako utrjen v našem narodu, da ljudski sodniki iz našega naroda ne bodo oproščevali lumpov, goljufov in tatov, ne slovenskih in ne italijanskih, pa naj se "Piccolo" še tako poteguje zanje in jih magari proglašja celo za narodne mučenike!

Če je resnica, kar pravi "Piccolo", je letošnja letna porotniška lista sestavljena po večini iz mož, ki razumevali oba deželna jezika, in torej ne bo več treba tolmača, ki je marsikaterikrat, po italijanskem pregovoru, — traduttore — traditore — in le otežuje razpravo, ne pa olajšuje. Gotovo pa se s tem ni zgodila Italijanom prav nikak krivica, kajti porotniki iz našega naroda razumejo vsi italijanski, in za pravično sodbo menda vendar ni treba italijanskonačionalnega prepričanja. Če se "Piccolo" norčuje, da je v porotniški listi večina kmetov in obrtnikov in le malo zastopnikov "intelektualnih poklicev", mu odgovorjamo le to, da je pač žalibog prav v teh "boljših" poklicih mnogo manj poštenosti in pravičnosti, kakor pa v onih; docet — Pula. Obenem pa je s tem "Piccolo" tudi pokazal, koliko mu je do kmeta in obrtnika. Njegovo zasmehovanje naj si posebno tržaški obrtniki dobro zapomnijo za tisti čas, ko bodo razni "Piccolo-lovci" lovili glasove pri njih za tiste, ki jih sedaj zaničujejo.

V splošnem pa bi si naj "Piccolo" vendarle že enkrat zapomnil, da krivica pač zmaguje le nekaj časa proti pravici, ki končno le priha na površje, in da to velja pred vsemi zanj in njegovo tržaško kamoro. Sedanja sestava porotne liste odgovarja zakonu in dejanskim potrebam, in "Piccolo" se bo pač moral zadovoljiti z njo, če tudi nerad. Sicer pa mu prav radi priznamo, da si prav iz srca želimo, da bi se pred tržaško poroto govorilo in razpravljalo izključno le italijanski, da bi ne imela tržaška porota nikdar opraviti z zločinci našega rodu in jezika. Če "Piccolo" pripomore našemu narodu do take moralne višine, da ne bo med nami materijala za porotne razprave, potem mu prav radi prepustimo, da magari on sam sestavlja tržaško porotno klop za-se in svoje pristaše.

Tudi značilno. Pred kratkim smo govorili v našem listu o sporu, ki je nastal med bosensko deželno vlado in bosenskim deželnim zborom vsled jezikovnega vprašanja, pri čemer smo konstatirali, kako vlada naravnost prezira jezik bosenskega vseskozi slovenskega prebivalstva, vsiljujoč vsepovsod nemščino, kakor da bi bila Bosna nekje tam gori sredi Alp, ne pa na slovenskem Balkanu. Kako dosledno prezira vlada jezik prebivalstva, kaže nameščanje uradništva, ki ga, kakor n. pr. pri železnici, komaj petina zna jezik naroda, kateremu naj bi služilo.

Kako daleč je zašlo to uradno vsiljevanje nemščine v tudi druge sloje, ki imajo le kolečk stika z vlado, kaže tudi sledeči slučaj. V Zavidovičih hočejo zgraditi novo katoliško cerkev, in se je v ta namen sestavil neki stavbni odbor, kateremu je na čelu neki redovnik, menda jezuit. In ta odbor berači sedaj širom Avstrije za prispevke, česar bi mu končno tudi ne zameril nihče, toda ta stavbni odbor je tako nemškonesramno predzren, da iz slovenske Bosne za cerkev, ki naj bi rabila slovenskemu ljudstvu, beračijo celo pri slovenskem časopisju z — nemškimi pismimi mu vsiljujejo nemške novice o svojih stavbi.

Ta stavbni odbor ima sicer na svojem pisemskem papirju dvojezičen napis, toda nemški "Kirchenbau-Komitee" je na prvem mestu, na drugem pa šele hrvatski "Odbor za gradnjo", kakor je tudi enak pečat tega odbora.

Ali ni to preznačilno za jezikovne razmere, ki vladajo v Bosni? Ali ni to preznačilno za sistem, ki ga je uvedla v Bosni

tista Avstrija, ki hoče biti tako pravična — Albancem, dočim pa svoje bosenske Slovence natezuje na nemške mučilnice in jim ne privoščja niti njihovega jezika. In sodelovati mora tu vse, da se čim bolj utrdi „državni“ jezik. Kar ne zmore uradništvo in vse drugo, kar je ž njim v zvezi, naj store potem še cerkev, samostan, jezuiti.

Ko je Bosna še ječala pod turškim jarmom, je bil Bošnjaku katoliški prost njegov slovanski jezik, saj ga je govoril tudi njegov gospodar, aga in beg; danes pa mu avstrijski uradnik vsiljuje tuščino. Teda je edinega katoliškega duhovnika, franjevca, pravega očeta naroda, spoštoval katolik, pravoslavni in mohamedanec, danes ti vsiljivca „švaba“ proklinjajo vsi trije, ker so izpoznali, da mu ni niti za njihov dušni niti telesni blagor, temveč le za svoj lastni žep.

Take so danes razmere v Bosni.

Ne marajo jih! Brzobjavka v včerajšnjem izdanju nam je naznanila, da je črnogorska vlada odklonila avstrijske sanitetne ekspedicije. Včeraj pa nam je došla vest o analogni odklonitvi od strani Bolgarske. Čim so po ponesrečenju pogajan v Londonu začele zopet vojne operacije, so razne države — Anglija, Francija, Švica — priredile nove sanitetne ekspedicije na Balkan. Ko so bile te že na potu, je tudi dunajska klinika naznanila svojo ekspedicijo v Bolgarsko, ali iz Sofije so odgovorili, da ne reflektirajo na to pomoč.

To analognu postopanje balkanskih držav v takem slučaju je velicega simptomatičnega pomena. Po našem uverjenju ta afront ni naperjen toliko proti Avstriji, kolikor proti — Nemcem. Najverjetneje je, da se na prejšnjih ekspedicijah niso posebej prikupili se svojim nastopom. Jim je že v krvi, da se povsod ponošajo kakor herrnvolk. In zato jih nimajo radi nikjer med drugimi narodi. A ker se naša državna politika vedno predstavlja v nemški uniformi, mora tudi država trpeti vsled jeze, ki jo goje narodi proti nemški objestnosti.

Dijaški grob. — Včeraj je umrl na Dunaju mladi slovenski medicinar, Tine Jenko. Pokojnik je bil jako nadarjen, navdušen Sokol in med slovenskih dijaštvom splošno priljubljen. Doma je bil iz škofje-loške okolice. Bodi mu zemljica lahka.

Nemškutarski „Domačin“. Kranjska šparksa misli z marcem začeti izdajati list „Domačin“, ki mu bodo v nemški kazini določali smer. Odgovorni redaktor pa bi mu baje imel postati bivši nemčur — učitelj na slovenski šoli pri Sv. Ozboltu ob Dravi na Štajerskem. Nemškutarjem še vedno simpatični mož je moral zapustiti šolo radi slabo razumljene naklonjenosti in čudne ljubezni do vzgoje učenk. Za prvi čas mu je bila dala stredo državna oblast, sedaj pa — kranjski nemškutarji.

Po železniški nesreči med Zagorjem in Savo. To je gotovo, da na tej nesreči, katere žrtev je bil vestni in pogumni strojevodja Kaš, ne zadevije krivda nobenega uslužbenca, pač pa upravo južne železnice samo: le ona je indirektno kriva te grozne nesreče.

Ko se voziš po južni železnici in vidiš toliko lepih čuvajev, misliš si pač, kako južna železnica lepo skrbi za varstvo proge, ko ima toliko čuvajev, ki pazijo na progo. Bilo je tako, ampak ni več! Nekdaj so bili res po vseh teh čuvajevih nastanjeni železniški čuvaji, ki so imeli svojo oddeljeno progo, katero so ob določenem času pregledovali in prehajali. Teda se je vsak čuvaj potrudil, da je kolikor le možno držal v redu svoj odmerjeni mu kos proge; vestno je vršil svojo službo, pazil na vsako najmanjšo stvarico, in vendar mu je tudi med službo preostajalo nekaj svobodnega časa za svoja domača dela.

Ali neki naduti inženjerji na Dunaju so iztuhali drugo; zdelo se jim je, da čuvaji imajo prelepo življenje in preveč plače. Šli so in so poslali nekaj zaznamovanih čuvajev k zdravniku, ki jih je škartiral; druge čuvaje so pa napravili za takozvane „Streckenbegeher-je“, ki imajo svojo določeno hojo po progi. V čuvajevih pa ostajajo samo čuvaji ali čuvajke za zapiranje prečnih čuvajev, kjer ni potreba čuvaja, pa služijo za stanovanje delavcem na progi.

Ti novodobni čuvaji (Streckenbegeher-ji) imajo pa grozno službo. Prehodenje morajo na dan po 16—25 km, kar napravljajo seveda le mehnično, brez prave kontrole; če more kateri, ga udarja celo po krajši poti, da pride prej na postajo. Armirani so sicer z velikanskim ključem in patronami — ampak vsega tega ne rabijo, ker, ako bi jo potli še vijake navijali, potem bi ne prihajali ob določenem času na drugo postajo. Na tak način seveda proga ni prav revidirana, ni varovana in prav nič negovana. Razen tega pa so ti obhodniki malokdaj doma in so navezani na življenje, v tujem kraju.

Ta nova naprava je brezdvomno kriva, da se je zgodila ona nesreča med Savo in Zagorjem. Ako bi bil nastavljen čuvaj, bi bil progo gotovo pregledal pred vlakom in bi bil našel oni kamen ali škalo.

Ako že hočejo imeti te nove „Streckenbegeher-je“, naj jih imajo na progah, kjer ni takih nevarnih obronkov, ampak na progi med Savo in Zidanimostu, od Bivlja do Trsta, na reški progi (deloma), na Seme-ringu, na nekaterih tirolskih progah bi

pa že morali na vsak način imeti svoje čuvaje še zraven prožnih obhodnikov.

Žal, da je taka naprava tudi pri drž. železnici, ki bi pa tudi dobro napravila, ako bi nastavila čuvaje vsaj na nevarnih mestih, kakor recimo na alpski železnici, od Prvačine do Stanjela, med Gorico in Bohinjem itd.

Sicer gre tudi brez čuvajev dokler pač gre; ali sama ena nesreča stane več nego stotine čuvajev!

Novi poveljnik avstrijske vojne mornarice. Cesar je imenoval na mesto odstopivšega admirala grofa Montecuccolija za poveljnika vojne mornarice in načelnika mornariškega oddelka v vojnem ministrstvu viceadmirala Antona Hausa, ki ostane tudi še nadalje nadzornik vojnega brodivja.

Admiralu grofu Montecuccoliju je podelil cesar veliki križ reda sv. Štefana.

Podadmiral Anton Haus je rojen 13. junija 1851. v Tolminu na Goriškem. Po dokončanih srednješolskih študijah je stopil k vojni mornarici, kjer je vsled svojih izrednih zmožnosti jako hitro napredoval. L. 1907. je zastopal Avstrijo na mirovni konferenci v Haagu, l. 1910. je bil imenovan podadmiralom, lanske leto pa mornariškim nadzornikom.

Žalostna slika. „Danzers Armee-Zeitung“ prinaša v svoji zadnji številki članek s čegar tendenco se seveda ne strinjamo, ki pa vendar vsebuje resnic, vrednih, da jih zabeležimo. Članek obsoja strogo vso politiko naše diplomacije ob sedanjih historičnih dogodkih — politiko, ki da le cinca in cinca, mesto da bi bila potegnila sabljo in udarila o pravem času. Proti komu? To je ravno, kar očita naši diplomaciji, da ne ve niti tega, kdo nam je prijatelj in kdo utegne biti jutri naš sovražnik!! Vsi da občutimo, kako visil nad nami nevarnost vojne, a nikdo ne ve, proti komu naj bi jo prav za prav vojevali?! Tako se znaša članek nad avstrijsko diplomacijo s krvavo ironijo in satiro. Ali šment je ta, da tudi on ne ve pravega odgovora na to vprašanje.

Le to je jasno, da mu je žal, da nismo pravočasno „udarili“, pa naj bo že proti komursbodi. Mi pa bi menili, da ravno v tej nejasnosti glede „sovražnika“ je dokaz, da tega sovražnika — ni bilo in da smo ga šele iskali, pa ga nismo mogli najti pravočasno; pak smo zato — kakor toži mož v „Armee-Zeitung“ — zamudili pravi moment. Toži pač se svojega stališča in zato se ne bomo prerekali z njim. Le na kratko, a naj odločneje moramo zavrniti trditve, češ, da je bilo poprej vse navdušeno pri nas za kak krvavi pohod... Sedaj pa da... in s tem smo pri žalostni sliki, ki nam jo nudi in ki je žalostna tem bolj, ker je — resnična.

„Demokracični listi vseh jezikov naše domovine so sedaj — tako začenja slikati — polni ogorčenih pisem rezervistov. To je simptom, ki ga moramo globoko obžalovati, ali ki ga moremo tudi umeti. Reveže so v 24 urah vzeli od hiše in doma; tam dol žive v najneugodnejših razmerah in v zavesti, da so jim svojci v strahu in bedi. Znaši so slučaj, ko so celo velike in bogate uprave svojcem svojih uslužbencev, pod orožje poklicanih rezervistov, skrčile izplačevanje plač ali mezd, ali pa so je popolnoma ustavile. V sveti ob nemogočnosti so tako zadeti navezani na podporo od strani usmiljenih sorodnikov ali znancev. O vsem tem doznava seveda tudi mož pod orožjem. Mari si naši bogovi ne morejo predočiti, kako je v duši tacih ljudij!!“

In dalje izvaja, da bi moral nekdo nastopiti in pojasniti na odločilnih mestih, „a na tak način se ne pripravlja na vojno, gotovo pa ne — zmage!... Zakaj je nedostajalo ruski vojski navdušenja, inicijative? Ker ni nikdo vedel, za kaj gre v rusko japonski vojni!! In pri nas niti ministri ne vedo, kaj hočemo, čemu se oborožujemo, proti komu naj bi se vojevali?“

Prosimo — tako piše „Danzers Armee-Zeitung“. Resnična je slika, ki jo je razvila o duševnem razpoloženju pod orožje poklicanih rezervistov, o položaju njihovih svojcev in o konfuziji v glavah diplomatov. Ali mi bi menili, da ravno ta slika je kril-čeč argument proti rekrutacijam članke proti diplomaciji. Kako naj bi bila potegnila sabljo, ko niti sama ni vedela — proti komu! In, razun znanih nemških in madjarskih zbesnelecev — tudi ves ostali svet ne. Za vire Albance, te bodoče pionirje evropske kulture in — tako zatrjajo vsaj gospodje diplomate — evropskega miru, pa je naša diplomacija še le pozneje odkrila svoje srce...!

Slovensko gledališče.

Jutri zvečer se na splošno željo ponovi izborna satirična komedija

„NAŠ DOBRI SODNIK“

(Le bon juge).

Pri premijeri je bila toliko o igri sami, kakor o igranju splošna hvala; tudi kritika se je izrazila najlaskaveje.

Za nedeljo se pripravlja prihodnja operetna noviteta, Fallova opereta

„DOLARSKA PRINCESINJA“,

ki je najboljša izmed vseh modernih operet.

Nadaljuje se prodaja

POHIŠTVA

po izredno nizkih in ugodnih cenah

v prodajalni

ulica Caserma št. 4

Čas prodaje: od 9-1 in 3-7. Plačila v gotovini.

Kaj je „Sabinalin“?

odlikovan z zlatimi kolajnami v Neapelju, Parizu in Newyorku.

Sabinalin je najboljšo do sedaj poznano zdravilo proti bolemlu toku, neemožnosti uriniranja, impotenci, krvniti nerednostim in izostanju menstruacije in je edine sredstvo, ki takoj in brez bolečin dosega najboljšo uspehe; popolnoma neškodljivo.

Sabinalin se dobiva v vseh večjih lekarnah, ako ne, se je obrniti direktno na

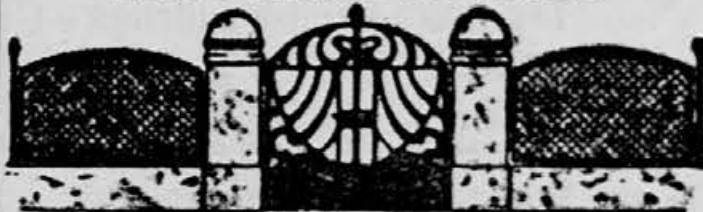
glavni zastop kem. farm. izdelkov, Trst, ulica Pondares 6/II.

kamor je tudi nasloviti vsa pisma, na katera se z povratno pošto in diskretno odgovarja.

Cena v steklenicah po 6 in 10 kron; v obliki tablet po 4 K.

Moderne železne ograje

za vile (dvorane), vrta, tovarne, dvorilnice, preostalo za tamo itd.
Razstovan katalog šte. 104 brezplačno.

Žična industrija alpskih
dežel Ferd Jergitsch's
Söhne - Klagenfurt.

Stalni zastopnik v Trstu.

Podružnica tovarne v Gradcu,

Göteborgu; podružnica to-

varne na Dunju IV/1

Pratergasse 29. Tel. 4144.

ZDRAVNIK

Dr. D. KARAMAN

specijalist za notranje bolezni in za
bolezni na dihalih (grlo in nos)

ordnuje na svojem stanovanju v Trstu,

Corso št. 12

od 11 1/2 do 1 1/2 in od 4 1/2 do 5 1/2 popoldne.

TELEFON 177/IV.

Dr. Pečnik

Dr. PETSCHNIGG

Zrst, via S. Caterina šte. 1.

Zdravnik za notranje (splošne) bolezni
8—9 in 2—3 in špecialist za kožne in
vodne (spolne) bolezni: 11 1/2—1 in 7—7 1/2.

Alojzlj Povh

slovenski

urar in zlatar

V TRSTU

ulica del Rivo št. 26

(na trgu pri Sv. Jakobu)

Josip Grižon

Trst, ulica Belvedere 2

Prodajalna čevljev

finih in preprostih za moške, ženske
in ot oke vseh vrst. — Sprejemajo se
naročila po meri in popravki.
CENE ZMERNE.

Pristno brnsko sukno

pomladna in poletna sezona 1913.

Odresek 3-10 m dolg

za kompl. moško obl.

(suknja, telovnik, hlače)

+++ s a m o +++

Odresek za črno salonsko obleko 20 K kakor

tud blago za površnike, turistične lodne, svil-

kamgarne, blago za damske obleke itd. pošilja

po tovarniških enah kot reela in solidna, naj-

b lje znana tovarniška zaloga sukna

Siegel - Imhof - Brno (M. ravsko)

Vzorci gratis in franko.

Ugodnosti privatnih odjemalcev, če naročujejo

sukna naravnost pri tvrdki Siegel - Imhof na

tovarniškem mestu so znane. Stalne, nizke

cene. Velik izbor. Uzorna, parljiva postrežba

tudi malih narčil v popolnoma svežem blagu.

Izredna prilika!

Ker kmalu konča zimska sezona

prodajo se

z velikim popustom

: Moške obleke :

dolge in kratke suknje

v dobroznani prodajalni izgotovljenih oblek

Alla Città di Trieste

ul. Giosuè Carducci št. 40

(bivša ul. Torrente)

... NARODNA POSOJILNICA IN HRANILNICA V TRSTU ...

NOVA ULICA ŠT. 13, II. NADSTROPJE

VLOGE

NA KNJIŽICE IN TE-
KOČI RAČUN

OBREŠTUJE S POLNIMI

4 1/2 - 4 3/4 - 5 0/10

PRODAJA SREČKE NA MALE MESEČNE OBROKE. — IZKAZE POŠILJA NA ZAHTEVO

POSOJA NA MENJIOE IN VREDNOTE. — POSREDUJE ZAVAROVANJA VSEH VRST.

DARUJTE ZA „DIJAŠKO KUHINJO“

Odlikovana to- **ADRIJA** Sv. Ivan
varna sodavice pri Trstu,

Via S. Cillino št. 541 (edina slovanska in izven kartela) Tel. 566.

se priporoča najtopleje slovanskim gostilničarjem, kavarnarjem

in drugim odjemalcem sodavičarskih izdelkov v mestu in okolici.

Društvene vesti.

Šentjakobčani! Vadičeljski zbor Sokola v Trstu vabi vse one, ki bi pristopili k bodočemu Sokolu pri Sv. Jakobu na sestanku, ki se vrši jutri v četrtek zvečer ob 8.30 v dvorani „Konsumnega društva“ pri Sv. Jakobu. Na sestanku se dogovorimo o naših namenih in eventualni ustanovitvi Sokola. Vabi se k mnogobrojni udeležbi.

Naraščaj Sokola v Trstu ima danes popoldne ob 1.45 svoj izlet.

Pevski zbor „Glasbene Matice“. Danes vaja, mešani zbor.

Telovadno društvo „Sokol“ v Rojanu naznanja, da se vrši redna telovadba za člane vsak ponedeljek, torek, petek večer od 9 do 10. Trgovsko obrtni naraščaj v torek in petek od 6 do 7, šolski moški naraščaj v ponedeljek in četrtek od 6 do 7, šolski ženski naraščaj v sredo in soboto od 6 do 7.

Društvo tržaških babic sklicuje za danes v sredo, ob 3 popoldne izredno društveno zborovanje v telovadnici mestne šole v bližni ul. Glotto, vhod v ul. Giuseppe Gatteri št. 3. Na dnevnem redu je blagajniško poročilo za mesec januar, razdelitev odborovih nalog in razna stanovska vprašanja.

Slov. akad. fer. društvo „Balkan“. Danes, v sredo, sestanek ob navadni uri v gorenjih prostorih restavracije „Balkan“.

Vesti iz Goriške.

Ob sveži gomili narodnjanka-pošte-njaka. V 50. številu cenjenega lista nas je pretresla vest o smrti blagega pokojnika Andreja Kocjana. V nedeljo še čvrst in čil, v četrtek, 20. t. m. že v hladnem grobu. Zdi se nam, da sanjamo. Ugasnilo je vsem nam drago življenje. O tem je jasno pričal pogreb, ki so se ga udeležili zastopniki vseh stanov vse okolice.

Bil je precej mrzel dan. Burja je pihala ali to ni odvrčalo nikogar.

Za križem in s prvim vencem je stopala šolska mladina. Za to so nosili ostale vence! Za kraljo je stopala množica ljudstva, sorodniki, znanci, občinarji in drugi.

Pogreba so se vdeležili med drugimi: gg. ravnatelj pomorske vlade, A. Deles, g. okr. šol. nadz. M. Kante, g. ravnatelj A. Berginec, precej drugega učiteljskega, povirsko starihinstvo in nešteto drugih, katerih ne bom navajal imenovan, kar naj mi oprostite.

Izrečena pa bodi vsem brez izjeme prav prisrčna zahvala, da so celo direktno iz Goriče od pogreba pokojnega državnega glavarja prihiteli — izkazati poslednjo čast umrlemu predragemu.

Tužno so peli zvonovi, a do solz so ganile občinstvo žalostinke improviziranega pevskega zbora nekaterih gospodov (železn. uradnikov, ter drugih znancev iz bližnje okolice) pred hišo in na grobu. Med zvokov bron se je mešalo tuljenje silnega vetra. Ob grobu je izpregovoril par besed v slovo prijatelj pokojnika in votilo so zadonele kepe zmrlje zemlje, padajoče na njegovo krsto. Tima, nema žalost je prevzela vse. Še en pogled na grob, še par poslovnih besed med znanci in izpraznilo se je kraljestvo smrti.

Ni ga več med nami, nastala je — praznina.

Res ni pokojnik v zadnjih letih deloval več nikjer v javnosti, a vendar se je zanimal za vsako dnevno vprašanje. Njegov duh ni miroval, čeprav mu starost ni dopuščala, da bi še aktivno sodeloval pri raznih korporacijah.

Bil pa je pred leti ud okrajnega šolskega sveta, krajnega šolskega v Povirju, član mestnega odbora, mnogo let porotnik. Županoval je še v času, ko sta bili Sežana in Povir skupaj ena občina. Dalje je bil mnogo let župan povirske občine.

Da se ponaša ta občina z lepo moderno šolo, je nemala zasluga pokojnika. Za njegovega županovanja je dobivala šola redno letno podporo za učila ubožni šolski mladini.

Bil je nesebičen, vnet za napredek občine. Kakor zvest sin svojega naroda je spremljal s srčno simpatijo njegove borbe. Vsaka narodu povzročena krivica je bolela tudi njega. Njegova hiša je bila mala čitalnica za vas. Slovenska knjiga, slovenski list sta izgubila z njim svojega najvnetejšega podpornika. Za svoje nesebično delovanje je bil odlikovan z zlatim križcem za zasluge.

Svojo rodbino je vzgajal v narodnem duhu. Tako je vse njegovo sorodstvo na-

DVORANA ZA SODNE DRAŽBE.
ulica Sanità 23-25 pritličje.

Na javni dražbi, ki se bo vršila danes dne 26. t. m. od 9. do 12 dopoldne, se bo prodajalo: pletenice, denarnice, torbice, listnice, tobačnice, potne potrebščine, nagobčniki, ogrjaki, biči, torbe in drugi usnjati predmeti.

Od 3 do 6 popoldne: velika množina črevljev za moške, ženske in otroke.

rodno vneto za vsak napredek, kakor je pokojnik sovražil vsako nazadovanje in se veselil vsacega napredka na narodnem kulturnem in gospodarskem polju.

Z njim je legel v grob, lahko rečem, blizu zadnji zastopnik starih kraških veljakov, ki so vodili tamošnje ljudstvo v težkih in veselih dnevih.

Nepozabnemu pokojniku pa bodi lahka zemljica domača, ki jo je tako ljubil.

Nar. del. organizacija.

Odborniki pripravljalnega odbora „Zveze jugoslovanskih lesnih delavcev NDO“ so naprošeni, da se udeležijo važnega posvetovalja, ki bo danes, v sredo, ob 6.30 zvečer v društvenih prostorih, ulica Sv. Frančiška št. 2.

Zidarska skupina NDO sklicuje za četrtek ob 6 zvečer važen sestanek v društvenih prostorih, ul. Sv. Frančiška št. 2. Predmet: „Zveza jugoslovanskih zidarjev N. D. O.“

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 vln. besedo. Mastno tiskane besede enkrat več. Najmanjša pristojbina 40 vln. Plača se takoj insematnem oddelku.

Gospodična išče službo kot prodajalka ali blaginjičarka. — Ponudbe pod „Ljudovlada“ na insematni oddelku „Edinosti“. 421

Stalni krajevni agenti, zmožni nem. čine, se sprejmejo ali pa nastavijo s stalno plačo za prodajo v Avstro-Ogrski dovoljenih srečk. — Ponudbe pod „Merkur“, Brno, Neugasse št. 20. 324

Trgovsko-obrtna zadruga v Goriči, v lik-idaciji, odda v hiši št. 7 v ulici Sv. Ivana v pritličju v najem prostore, ki so pripravljeni za prodajalno ali kakršnokoli drugo obrt. Refektantje naj se oglase pisмено ali osebno pri vodstvu zadruga v Trgovskem domu. 408

Gospodarsko društvo pri Sv. M. M. „sgornji pri Tiroleu“ išče voditelja za društveno gostino. Ponudbe se sprejemajo do 10. marca. Za informacije obrniti se na Frana Trošta, Sv. M. M. sgornja št. 149 419

Prodajo ali v najem se dajo razne gostilne, kavarnice, mlekarne in drugi obrtni obrati, hiše, vile itd. Pojasnila daje Kolaršič, kavarna Corso od 9—11, 3—6, telefon št. 825. 417

Iščem osebo, ki bi poučevala slovenščino in nemščino vsak teden 4 ure. Ponudbe pod „Slovene“ insematnem oddelku „Edinosti“. 430

Sobo bi oddal po ceni osebi, ki bi poučevala moje otroke slovenski in nemški. Ponudbe pod „Učitelj“ insematnem oddelku „Edinosti“. 431

Iščem 4500 kron na prvo vknjižbo na petkrat toliko vrednost. Kje, pove insematni oddelku „Edinosti“ pod št. 429. 419

Čevljarski stroj „Singer“ se prodaja v ulici Ireneja della Croce št. 3. Več se izve pri tamošnjem vratarju. 432

PRIPOROČLJIVE TVRDKE

Brivnice:

Izpadle lase kupujem ter izdelujem vsakovrstna najmodernejša lasna dela. ANDREJ ROJIC, ul. Acquedotto 20. 1752

Krojači:

FRAN RUPNIK, krojaški mojster, Trst, ulica Geppa št. 10, I. n.

Knjigoveznice:

Knjigoveznica ANTON REPENŠEK je edina slovenska knjigoveznica v Trstu, ulica Oedilia št. 9. — Izdeluje vsa knjigoveška preprosta in fina dela točno in po konkurenčnih cenah. 1760

TEODOR KORN

Trst, ul. Miramar št. 71

Stavbeni in galanterijski klepar. — Pokrivač streh vsake vrste.

PREJEMAJO SE VSAKOVRSNA

DELA IN POPRAVE

PO NIZKIH CENAH.

Delo dobro in v najkrajšem času.

Telef. 25-26. Poslovodja: Franje Jenke.

Izvorsten

trapistovski sir

po K 1-60 kg.

Grojski sir po K 1-70 kg

razpošilja po povzetju parna

mlekarne in sirarna Franjo

Laznički Dežanovec Slavonija

R. Gasperini, Trst
Telefon šte. 1974. **špediter** Via Economo št. 10.
Prevozno podjetje
Sprejema razcarinjane vsakega blaga iz mitnic, dostavlja na dom.
POŠILJATVE, POTEGA KOVČGOV. NAJUGODNEJŠE CENE.
Zastopstvo trrdke „Cement“
Tovarna cementa „Portland“ v Spljetu.
PRODAJA NA DROBNO. CENE BREZ KONKURENCE.

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem prevzel dobrozamo
trgovino jestvin
Antonija Mihelič
v Trstu, ul. Rojan št. 8
FRAN SLUGA.

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov.

Izdiranje zobov brez

vsake bolečine

Dr. J. Čermák V. Tuscher

zobozdravnik konces. zobni tehnik

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. nadst.

Slovenska šivilja

se priporoča cenj. občinstvu.

Ljuboslava Baučer

Trst, ul. Istituto št. 13, Trst

pritličje.

Ljudska urarna

BOGOMIL PINO

Trst, ulica Vincenzo Bellini št. 13
(nasproti cerkve sv. Ant. na rovega)

Bogat izbor
ur, verižic, ovratnih
verižic, uhanov, pr-
stanov, zapetstev itd.
Konkurenčne cene.

Zaloga pohištva

z lastno tapetniško delavnico.

SPECIJALITETA: spalne sobe od 145 goldinarjev naprej — z železnimi peresnicami, zrcalom in mramornatimi pločami vred — iz mahag. njevega, orehovega lesa, amerikankega oreha, jerenovega, hrastovega, bre-
stovega lesa itd. **LUIGI FALCIERI**
Trst, ulica Fonderia 12, I. nadstropje.

Priporoča se slavnemu občinstvu
krojač
Fran Malis
TRST, ul. Ter S. Piero 4,
(konec ul. Belvedere).
Izdajajo obleke iz angleškega blaga po
danasnjem modnem kroju od 40 K dalje.

ANTON SKERL - TRST

mehanik, zaprisežen izvedenec.

Trg Carlo Goldeni šte. 10—11, Tel. 1734

Zastopnik raznih tovarn avtomobilov, motokoles
itd. Genera ni zastopnik tovarne avtomobilov „Ford“.
Zaloga avtomobilov, motokoles itd.

Napeljava in zaloga električnih zvončkov;
prodaja gramofonov, ksenofonov in fonografov.
Zaloga priprav za točenje piva. Lastna delavnica
za popraviljanje živalskih strojev, koles, motokoles
itd. — Velika zaloga pripadkov.

Velika cestna garaža, ulica dei Sacchi 16, vogel ulica Boccheto
TELEFON 2247. STOCK PNEUM GOODRICH (amerikanske)
AVTOMOBILI NA POSODO PO ZMERNI CENI.

Hans Scheidler
zobotehnik
bivši: prvi Dr. Ferdinanda Tanzer
zobotehnik
Sprejema od 9—1 in od 3—6. 575
Trst, Piazza C. Goldeni št. II.

Silvestro Ricci
Trst, ul. dell' Istria 79
(Zg. Čarbola, Ponzano sup.)
Tovarna cementnih plošč in cevi
v veliki izbiri.
Izvršujejo se tlakarska dela. Cene nizke.

Novi zobozdravniški

ambulatorij

ul. Rossini št. 12 (vogal ul. delle Poste)

Laboratorij za moderno dentistiko.

Umetni zobje od K 4 — dalje, plombe z
materijalom najboljšje kakovosti po K 2.

Izdiranje zob brez bolečin po K 2.

Ordinacijske ure:

od 8 dopol. do 1 pop. in od 3 do 7 zvečer.

Ob nedeljah in praznikih od 9 do 12.

S 1. majnikom 1913 odda
mlekarne v Rodiku
dnevno 1200 l renominiranega pasterizira-
nega mleka. Manjšo skupino tudi takoj.
Franko postaja Trst dr. kolodvor ali v
mlekarne v Trstu postavljeno. — Infor-
macije **MLEKARNA RODIK**,
pošta Kozina.

Zobotehnični ambulatorij Univ. zdravniške

Dr. Makso Barry

Ermanno Schultze, I. tehnik.

Trst, ulica Caserma šte. 17, II. nadst.

Posebni zavod za umetne zobe brez ustne
plošče. Plombiranje z zlatom, olatinom in
porcelanom. Vsa dela brez bolečin. Zravn-
nanje krivo rastočih zob. Zmerne cene.

Sprejema od 9 do 1 in od 3 do 6 popol.

G. FURLAN

Trst, ulica Giovanni Boccaccio št. 14

priporoča cenj. občinstvu svojo novo odprto

trgovino jestvin in kolo-
nialnega blaga.

Vino in likerji v steklenicah ter pivo. Cene amerna.
Postrežba na dom.

GOSTILNA N. D. O.

v Trstu, ulica Carradori št. 18

ki jo sedaj vodi g. HINKO KONIG, se dobi
vedno sveže pivo, prve vrste vino-teran,
gorka in mrzla jedila ob vsakem času.

Na razpolago več sob za prenočišče
po nizkih cenah. — Priporoča se za obiten obisk.

Celeste Furlani

Trst, ulica Belvedere šte. 57

priporoča cenj. občinstvu svojo

trgovino jestvin
in kolonialnega blaga.

Blago je vedno sveže in cene jako zmerna.
Postrežba tudi na dom.

Pozor!

Opoldne in zvečer abonement, zelo ugodno. Izbera ku-
binja in budjojeviške pivo (nič glavobola). Zmerne cene.

Restavracija - Hôtel Balkan (Piazza: Caserma)